

Nyhetsbrev for fiskeri og havsaker

Oktober 2021

Hovedpunkter

- **EU i konflikt med seg selv om utvinning av havbunnsmineraler**
- **Norge møter hard kritikk for rovfiske på torsk og makrell**
- **Oppretter det største verneområdet for sjøfugl**

I oktoberutgaven av fiskebrevet kan du lese om **utvinning av havbunnsmineraler**, som blir et stadig mer aktuelt tema – både i Norge, Europa og verden. Konflikten står i hvorvidt en skal begynne med gruvedrift på havbunnen. De som vil starte sier at verden trenger store mengder mineraler til det grønne skiftet, mer enn det en får fra gruver på land og gjenvinning. De som er imot frykter for tap av naturmangfold og ødeleggelse av sårbar natur og havets helse som kan få negative effekter for næringer som er avhengig av et sunt hav – som fiskeriene er.

Tonen **overfor norsk fiskeripolitikk** blir stadig hardere fra både EU, og europeiske fiskeriorganisasjoner og miljøvernorganisasjoner. Det ene går på kvotesetting av torsk i Barentshavet og det andre går på makrell. Enkelte organisasjoner er provosert over at EU fortsatt importerer sjømat fra Norge, som om ingenting har skjedd. De ønsker reaksjoner og tiltak overfor Norge.

EUs mål om **30 prosent vern innen 2030** nærmer seg målet ved at et nytt område i Atlanterhavet er vernet av hensynet til sjøfugl. Et nytt initiativ «missions» skal også bidra til å nå målet i Atlanterhavet og langs «den arktiske kysten». Videre kan du lese om europeernes sjømatvaner helt til sist i nyhetsbrevet.

Detaljer om disse sakene, og mer til, kan du lese under. Ellers er jeg, Torjus, tilbake med nevene på tastaturet for å gi deg jevnlig oppdateringer innen fiskeri og havsaker i Europa.

Ønsker deg god lesning.

Torjus

Månedens hovedsak

EU vil utforske havbunnsmineraler på tross av krav om utsettelse

I september kom Europakommisjonen med [sin strategiske framtidsrapport](#) (lignende Norges perspektivmelding), der de peker på at utvinning av mineraler på havbunnen må utforskes nærmere. Dette står i kontrast til [Europaparlamentets vedtak](#) om et midlertidig globalt forbud/utsettelse av utvinning av havbunnsmineraler, til en har mer kunnskap om konsekvensene for økosystemene i havet.

Også **UNCN, Verdens naturvernunion**, ble [i september enige](#) om et moratorium (utsettelse) mot havbunnsmineraler. Av statene som er med, stemte hele 81 stater for et moratorium og 18 imot.

Av de europeiske landene var det **Norge og Belgia** som stemte nei til moratorium. Det er ikke så overaskende siden Norge har store planer om å starte denne typen virksomhet og Belgia har et selskap som har letekontrakt i Stillehavet.

Regjeringen [Solberg har lagt opp til](#) at det kan åpnes for gruvedrift på havbunnen i norske farvann allerede i 2023.

- **Nordland fylkeskommune** [mener at hensynet](#) til fiskeri- og havbruksnæringen, som er sentral i utviklingen av nordområdene, må veie tungt i forbindelse med undersøkelse av og drift på havbunnsmineraler.
- Fiskarlaget går lenger, [de ber regjeringen](#) om å avvete planene om mineralutvinning på havbunnen på norsk kontinentalsokkel, inntil det er vist at dette ikke vil gå på bekostning av viktige naturtyper og bærekraftig høsting av sjømat.

Alt ligger til rette at for at dette kan bli et stort stridstema i årene som kommer. Det er stor kunnskapsmangel om både livet på mange tusen meters dyp og hvilke konsekvenser inngrepene vil ha for havet og dets økosystemer. Hovedargumentet for de som er for gruvedrift på havbunnen er ofte at verden trenger store mengder mineraler til den teknologiske utviklingen, mens de som er imot frykter at denne typen gruvedrift vil ødelegge økosystemer havbunnen som vil være negativt for både natur og klima.

Fiskeri

EU kritiserer Norge og Russland for rovfiske på torsk

Forskere advarer om at det er mindre og mindre arktisk torsk i Barentshavet og rundt Svalbard. De vitenskapelige rådene fra ICES indikerer at torskbestanden svekkes raskere enn forventet. [Derfor er EU bekymret](#) over at Norge og Russland, uten samarbeid med noen av de andre relevante partnere, tar beslutninger som fører til ikke-bærekraftig fiske av bestanden.

- [Forskere ber om](#) at fangsten reduseres med 43 % i 2022 for en bærekraftig forvaltning (i tråd med MSY)
- Den norsk-russiske forvaltningsplanen antyder en reduksjon på kun 20 %

EU mener det er svært kritikkverdig at Norge og Russland valgte å avvike fra den internasjonale gullstandarden ([MSY](#)) for bærekraftig forvaltning.

- EU ber Norge og Russland om å samarbeide med dem om forvaltningen av torskebestanden. På den måten kan alle relevante parter bli enige om en bærekraftig og ikke-diskriminerende forvaltning av torsken.

Videre sier Europakommisjonen at selv om EU og Norge har forskjellige tolkninger av Paris-traktaten (som styrer fiskeriforvaltningen rundt Svalbard), så har de to sammen sikret en stabil forvaltning av bestanden i over 35 år.

Med denne historikken, forventet EU at Norge ville inngå et samarbeid med EU før de vedtok en drastisk endring i forhold til tidligere forvaltning og kvotefastsetting.

Ber EU innføre tiltak mot Norge som følge av overfiske av makrell

Fiskeindustriorganisasjoner i EU oppfordrer Brussel til å reagere mot Norge og Færøyene som i mai bestemte seg for å øke makrellkvoten med 55 prosent – lagt over vitenskapelige råd. Britiske industriledere oppfordrer Boris Johnsons regjering til å gjøre det samme.

EUs leder for pelagisk industri, Gerard van Balsefoort, sier dette om Norge og Færøyenes beslutning:

- EU kan ikke la denne formen for ekstremt overfiske fortsette. Det er i strid med FNs havrettskonvensjon. Jeg synes det er utrolig at de samtidig fremstiller seg selv som bærekraftige og ansvarlige nasjoner. EU må umiddelbart begynne å bruke sin makt som verdens største importmarked for sjømat og iverksette tiltak for å stoppe slik hensynsløs og uansvarlig oppførsel.

Les mer i den [britiske avisen Express](#).

Forslag til totalkvoter for Østersjøen er klare

Europakommisjonen har sendt sitt [forslag til totalkvoter](#) 2022 til Rådet (medlemslandene) for behandling. Forslaget er:

- Økning for sild i Rigabukta
- Dagens nivå for brisling, rødspette og bifangst av østlig torsk
- Øvrige arter foreslås mindre totalkvoter

For flere arter er ikke foreslått pga at de faglige rådene ikke er klare ennå. Det er ventet at Rådet vil fastsette totalkvotene for 2022 i midten av oktober.

Totalkvoteforslag for Middelhavet og Svartehavet er også klare [og finnes her](#)

EU-trålerne: – Vi trekker oss ikke fra fiske i Svalbardsonen

Det er ingen tegn på at konflikten mellom Norge og EU om fiske i Svalbardsonen finner sin løsning, [skriver Fiskeribladet](#). EU-trålernes talsmann håper en ny regjering vil ta til fornuft.

Lederen i organisasjonen European North Atlantic Fisheries Association (ENAFAs), Diek Parlevliet, lover kamp, men han håper på en fredelig løsning på konflikten i Svalbardsonen. Han håper at Norges nye regjering ordner opp i forholdet mellom Norge og EU som relaterer seg tilbake til Parisavtalen om Svalbard i 1920.

Talsmannen for EU-trålerne sier at hans organisasjon har bedt kommisjonen vurdere handelsrestriksjoner rettet mot Norge, dersom deres båter blir arrestert av norsk kystvakt. Et tiltak som vil være i henhold til internasjonal rett, dersom en kyststat mener en annen kyststat ikke forvalter felles fiskebestander på en bærekraftig måte.

Trøbbel for EUs fiskeriavtale med Marokko

Den europeiske [domstolen annullerer handels- og fiskeriavtaler](#) mellom EU og Marokko, fordi den ble inngått uten samtykke fra folket i [Vest-Sahara](#). Vest-Sahara ble annektert av Marokko i 1975 etter Spanias tilbaketrekning, som stort sett ikke ble anerkjent internasjonalt.

Dommen blir hyllet som seier for uavhengighetsbevegelsen i Vest-Sahara. Avgjørelsen får størst innvirkning for den spanske fiskeflåten som har en lukrativ avtale utenfor Vest-Saharas kyst. I 2018 kom 94 % av EU-fangstene gjennom Marokkos fiskeavtale fra vestlige Sahara-farvann, ifølge handelsorganet Europêche.

EUs utenrikssjef sier at de vil ta nødvendige skritt for å sikre det juridiske rammeverket i handelsforbindelsene mellom partene.

UK deler ut fisketillatelse til EU-fartøy

Nesten 1700 EU-fartøylisenser har nå fått lisens til å fiske i britiske farvann. Av disse er det utstedt 117 lisenser for EU-fartøyer til å fiske i 6-12 nautiske mil-sonen. Les mer hos [britiske myndigheter her](#).

Europaparlamentet trapper opp for å løse brexitproblemer

Implementeringen av handels- og samarbeidsavtalen mellom EU og Storbritannia står høyt på agendaen til fiskerikomiteen i Europaparlamentet. De jobber med å opprette en spesialkomité som skal bidra til å finne løsninger på mange praktiske problemer fiskerne, og hele fiskerisektoren står overfor, i sine daglige aktiviteter.

EU og UK står overfor mange vanskeligheter i gjennomføring av avtalen, spesielt mht øyene i Den engelske kanal. Den nye komiteen skal hjelpe med å løse situasjonen så raskt som mulig i kanalen, Nordsjøen, Irskesjøen og Atlanterhavet som følge av brexit.

Flere saker fra [fiskerikomiteen finnes her](#).

Miljø og bærekraft

Oppretter det største verneområdet for sjøfugl i Atlanterhavet

Femten europeiske land gikk sammen med EU om å opprette det hittil største verneområdet for sjøfugl nordøst i Atlanterhavet. Verneområdet ble vedtatt 1. oktober i Portugal under ministermøtet for partene i OSPAR-konvensjonen (som har som formål å beskytte det marine miljøet i det nordøstlige Atlanterhavet).

Verneområdet er på 595,196 km², og har fått navnet North Atlantic Current and Evlanov Sea basin Marine Protected Area. Området befinner seg utenfor nasjonal jurisdiksjon, i et område vest av Irland, sør-vest av Grønland og Island.

Området er pekt ut fordi havstrømmene og næringsforholdene gjør at området egner seg spesielt godt som oppholdssted for sjøfugl. Sjøfugl beveger seg over store avstander, og området som nå vernes er i bruk av veldig mange av sjøfuglene som også hekker i Norge. Vern i dette området er en god nyhet for miljø, artsmangfold og natur i store deler av Europa, [melder Norges regjering](#).

Både EU og Norge skal verne 30 prosent av sine havområder innen 2030.

Nytt EU-initiativ om sunne hav og kyst

Europakommisjonen [lanserte i forrige uke såkalte «missions»](#) som er europeiske samfunnsoppdrag, knyttet til forsknings- og innovasjonsprogrammet Horisont Europa. Ett av disse samfunnsoppdragene er etablering av restaureringsfyrtårn i [Atlantehavet og langs den arktiske kysten](#).

Oppdraget vil også lansere en EU-bred "Blue Parks"-plattform for å fremme bevaring, beskyttelse og aktiv restaurering av havområder.

[Det atlantiske og arktiske fyrtårnet](#) skal restaurere marine økosystemer i kystsamfunn som er spesielt utsatt for risiko for havnivåstigning som raskt må tilpasse seg for å sikre befolkning, infrastruktur ved å gjøre det mer «klimasikkert» og motstandsdyktig mot vær. Havnivåstigning vil trolig påvirke naturmangfoldet langs kysten negativt pga økt saltinnhold i naturområder og grunnvann, ødeleggelse av økosystemer og økt forurensning.

Prosjektet skal utvikle, teste og gjennomføre naturbaserte løsninger for å øke kystens motstandskraft gjennom restaurering av kystøkosystemer, som østersrev, tareskoger, våtmarker og saltmyrer ved byer og lokalsamfunn. Se kalender under for å delta på digitalt arrangement som går på dette.

Hva EU mener med «den arktiske kysten» var ikke like enkelt å få rede på, **men norske aktører kan delta på lik linje med deltakere fra medlemslandene i Horisont Europa**.

Meldingen omfatter fem samfunnsoppdrag som dekker følgende områder: tilpasning til klimaendringer, kreft, sunne hav, kyst og sjøer, klimanøytrale og smart byer, og jordhelse og mat.

EUs fiskeflåte får milliarder av euro i skattelettelse, til tross for CO₂-utslipp

[Aktivister ber Europakommisjonen](#) om å slutte med skattefritak for fiskeindustrien. Ifølge en ny rapport får EUs fiskeflåte rundt 1,5 milliarder euro i skattelettelser hvert år, til tross for utslipp av samme mengde CO₂ som Malta i løpet av et år fra forbrenning av drivstoff.

NGOen Our Fish sier at forurenseren-betaler-prinsippet også må gjelde for EUs fiskeflåte, ettersom de er ansvarlige for å brenne fossilt brensel.

Sjømattrender

Europeere spiser også fisk under pandemi

To av tre europeerne har fisk på menyen flere ganger i måneden, [ifølge siste Eurobarometer](#) om har spurt om forbruksvaner for sjømat. Koronakrisen ser ikke ut til å ha påvirket konsumet av sjømat i EU-landene, selv om det er observert en liten nedgang (-6 prosentpoeng) siden 2018, spesielt for de største forbrukerne. Kvalitet og pris er fortsatt de viktigste innkjøpsfaktorene, mens etterspørselen etter mer forbrukerinformasjon har økt.

Hovedpunkter

- Europeere flest (64%) fortsetter å spise fisk regelmessig, helst hjemme.
- Frosne produkter er mest foretrukket, foran ferske og hermetiserte produkter.
- Nær 80 % kjøper sjømaten i dagligvarebutikken
 - Hvordan produktet er presentert det viktigste etterfulgt av pris. Helsegevinst er også en faktor
- Bare en femtedel av europeerne sier at de spiser sjømat på restaurant minst en gang i måneden.
- Den lille andelen av europeerne som har redusert sitt forbruk av fisk under COVID-19-krisen vil mest sannsynlig nevne økonomiske årsaker som hovedårsaken, enten fordi fisk har blitt dyrere (33%) eller fordi deres egen økonomiske situasjon har endret seg (25%).
- Undersøkelsen bekrefter også viktigheten av informasjon, som opprinnelse, fangstmetode etc.

Kalender

12. oktober	Restore our Ocean and Waters by 2030 Arrangementet er en del av European Week of Regions and cities. Sted: på nett
14.-15. oktober	Farm to Fork conference Building sustainable food systems together Sted: På nett
21. oktober	8th Atlantic Stakeholder Platform Conference ASPC 2021 will take place one year after the launch of the Atlantic Action Plan 2.0 – A New Approach to the Atlantic Maritime Strategy. The occasion provides stakeholders of the Atlantic Community the opportunity to review the current state-of-play of the Atlantic Action Plan and the way forward. It also presents opportunities to introduce the Community to new players, projects and innovative ways to collaborate toward its implementation. Sted: Dublin/på nett